

Học tập phong cách lãnh đạo bằng nêu gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Chủ tịch Hồ Chí Minh là một tấm gương sáng ngời về tư chất, năng lực và phong cách lãnh đạo. Học tập phong cách lãnh đạo bằng nêu gương của Người, đặc biệt là trong việc xây dựng, rèn luyện phong cách lãnh đạo của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu có ý nghĩa rất quan trọng trong tình hình hiện nay.

Chủ tịch Hồ Chí Minh tát nước chống hạn với bà con nông dân ở cánh đồng Quai Chảo, xã Đại Thanh, huyện Thường Tín, tỉnh Hà Đông, tháng 1-1958_Nguồn: hochiminh.vn

Sự cần thiết của lãnh đạo bằng nêu gương theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Nêu gương là việc thực hành để những giá trị của đạo đức và tài năng của người lãnh đạo được lan tỏa, truyền cảm hứng; qua đó, dẫn dắt, thúc đẩy mọi hành động của cấp dưới và người dân. Sự nêu gương của người đứng đầu tổ chức, cơ quan, đơn vị là mệnh lệnh không lời để thuyết phục cấp dưới noi theo. Sự yếu kém về nhân cách và phong cách lãnh đạo của người đứng đầu sẽ dẫn đến nhiều hệ lụy xấu cho hoạt động của cơ quan, đơn vị. Vì vậy, phát huy trách nhiệm nêu gương của người lãnh đạo trong các tổ chức của hệ thống chính trị có ý nghĩa rất quan trọng đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam.

Lãnh đạo bằng nêu gương là phương thức lãnh đạo khoa học, trí tuệ và nhân văn để Đảng xứng đáng “là đạo đức, là văn minh” như Chủ tịch Hồ Chí Minh mong mỏi. Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (Bổ sung, phát triển năm 2011) xác định: “Đảng Cộng sản Việt Nam là Đảng cầm quyền, lãnh đạo Nhà nước và xã hội. Đảng lãnh đạo bằng cương lĩnh, chiến lược, các định hướng về chính sách và chủ trương lớn; bằng công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát và bằng hành động gương mẫu của đảng viên. Đảng thống nhất lãnh đạo công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ, giới thiệu những đảng viên ưu tú có đủ năng lực và phẩm chất vào hoạt động trong các cơ quan lãnh đạo của hệ thống chính trị. Đảng lãnh đạo thông qua tổ chức đảng và đảng viên hoạt động trong các tổ chức của hệ thống chính trị, tăng cường chế độ trách nhiệm cá nhân, nhất là người đứng đầu”(1).

Phong cách Hồ Chí Minh dù là phong cách của vị lãnh tụ tối cao, nhưng cực kỳ gần gũi - “cao mà không xa, mới mà không lạ, to lớn mà không làm ra vĩ đại, chói sáng mà không gây choáng ngợp, gặp lần đầu mà như thân thuộc từ lâu”(2) - mang đậm dấu ấn riêng. Cả cuộc đời Người là sự mẫu mực về phong cách làm việc, phong cách lãnh đạo dân chủ, khoa học, có kiểm tra, kiểm soát cụ thể, thường xuyên; về tác phong luôn gần dân, tin dân, trọng dân; ứng xử tinh tế trong thực hành đoàn kết, dựa vào nhân dân để thực hiện thành công mục tiêu, nhiệm vụ cách mạng; về tu dưỡng, rèn luyện, trau dồi đạo đức cách mạng, trung thành với lợi ích của Tổ quốc và nhân dân.

Sau khi giành được chính quyền, với tư cách “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người

lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”(3), Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu: “các đồng chí bộ trưởng, thứ trưởng và cán bộ lãnh đạo phải luôn luôn gương mẫu về mọi mặt, phải nêu gương sáng về đạo đức cách mạng: cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, phải giữ gìn tác phong gian khổ phấn đấu, phải không ngừng nâng cao chí khí cách mạng”(4); theo đó, “Một đảng viên ở địa vị càng cao, thì càng phải giữ đúng kỷ luật của Đảng, càng phải làm gương dân chủ”(5), “Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước”(6).

Hiện nay, sự gương mẫu của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu giữ vai trò cực kỳ quan trọng, góp phần vào cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân - kẻ thù của đạo đức cách mạng, chống những nguy cơ suy thoái của cán bộ, đảng viên, nguy cơ đánh mất vai trò lãnh đạo của Đảng cầm quyền. Trong công cuộc đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về nêu gương trong tình hình mới, thì vấn đề thực hiện trách nhiệm nêu gương của người lãnh đạo luôn được Đảng ta chú trọng, ban hành các quy định cụ thể(7). Các quy định, kết luận này đã kịp thời đáp ứng yêu cầu bức thiết của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và tạo hiệu ứng tích cực. Bước đầu, việc thực hiện các quy định đã tạo chuyển biến tích cực, góp phần siết chặt kỷ luật, kỷ cương; nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng, đảng viên; đội ngũ cán bộ, đảng viên nhận thức rõ hơn về trách nhiệm nêu gương; góp phần ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tham nhũng, tiêu cực. “Việc thực hiện trách nhiệm nêu gương và chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên có chuyển biến tích cực, nhất là vai trò tiên phong, gương mẫu của các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương”(8).

Tuy nhiên, Đảng ta cũng chỉ rõ, “Việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhất là trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, vi phạm các quy định của Đảng, vi phạm pháp luật”(9). “Một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa tiên phong, gương mẫu; tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo

đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ vẫn còn diễn biến phức tạp. Tự phê bình và phê bình ở nhiều nơi còn hình thức. Thực hiện trách nhiệm nêu gương, nhất là người đứng đầu chưa tạo được sự lan tỏa sâu rộng”(10). Trong bài phát biểu tại Hội nghị toàn quốc sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 18-5-2021, của Bộ Chính trị, “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chỉ rõ: “Việc cam kết tu dưỡng, rèn luyện, gắn với thực hiện trách nhiệm nêu gương của một bộ phận cán bộ, đảng viên hiệu quả chưa cao”(11). Tổng kết công tác xây dựng Đảng trong nhiệm kỳ Đại hội XII, cho thấy: Cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật 2.209 cán bộ, đảng viên có liên quan đến tham nhũng; trong đó có 113 cán bộ diện Trung ương quản lý cả đương chức và đã nghỉ hưu(12). Các cán bộ bị kỷ luật đều có hành vi vi phạm nguyên tắc tập trung dân chủ, quy chế làm việc, các quy định của Đảng, Nhà nước và công tác cán bộ; vi phạm trong ban hành chủ trương, nghị quyết về đầu tư, góp vốn, chỉ định thầu, cổ phần hóa; thiếu trách nhiệm trong kiểm tra, giám sát; tham nhũng, “lợi ích nhóm”; vụ lợi, ưu ái vun vén cho gia đình, người thân; không trung thực trong kê khai tài sản, thu nhập, sử dụng bằng cấp không đúng quy định.

Điều đáng lưu ý là, ở một số địa phương, người đứng đầu chưa nghiêm túc thực hiện công tác tiếp công dân, giải quyết đơn, thư khiếu nại, tố cáo; không có chính kiến, quan điểm rõ ràng trước những vấn đề mới, khó, phức tạp, nhạy cảm; chưa tận tâm, tận lực, nhiệt huyết trong công việc; còn tình trạng mất đoàn kết nội bộ, nảy sinh mâu thuẫn cá nhân, ganh ghét, đố kỵ, so bì thiệt hơn,...

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng thăm hỏi công nhân làng nghề sản xuất gỗ truyền thống Gò Công, xã Tân Trung, thị xã Gò Công, tỉnh Tiền Giang_Ảnh: TTXVN

Đặc biệt là, trong công cuộc phòng, chống dịch bệnh COVID-19, khi cả nước chung tay, gồng mình “chống dịch như chống giặc” thì vẫn còn một số cán bộ đứng đầu sở, ngành ở một số địa phương, bộ, ngành trung ương có hành vi xấu (không thực hiện nghiêm việc giãn cách xã hội, vi phạm trong đấu thầu mua trang, thiết bị y tế, kit xét nghiệm,...), bị kỷ luật, tạo dư luận tiêu cực trong cán bộ, đảng viên và nhân dân, làm giảm uy tín tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị nơi sinh hoạt, công tác; gây hậu quả nghiêm trọng, thiệt hại lớn về tài sản của Nhà nước, gây bức xúc trong xã hội, làm suy giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng.

Rõ ràng, sự lãnh đạo bằng nêu gương đang bị thách thức và cuộc đấu tranh chống sự “thiếu gương mẫu”, “nêu gương xấu” của một bộ phận cán bộ lãnh đạo, người đứng đầu hiện nay còn gặp nhiều khó khăn, thử thách, đòi hỏi cần phải được giải quyết một cách quyết liệt, triệt để, rõ ràng, minh bạch. Vì vậy, cần phải tăng cường phong cách lãnh đạo bằng nêu gương của cán bộ, đảng viên, người lãnh đạo, nhất là người đứng đầu trong các tổ chức của hệ thống chính trị; qua đó, góp phần củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

Xây dựng phong cách lãnh đạo bằng nêu gương cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, người lãnh đạo theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Hiện nay, trước yêu cầu mới, việc noi gương Chủ tịch Hồ Chí Minh đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải “Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng. Đó là điều chủ chốt nhất. Ra sức làm việc cho Đảng, giữ vững kỷ luật của Đảng, thực hiện tốt đường lối, chính sách của Đảng. Đặt lợi ích của Đảng và của nhân dân lao động lên trên, lên trước lợi ích riêng của cá nhân mình. Hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Vì Đảng, vì dân mà đấu tranh quên mình, gương mẫu trong mọi việc”(13). Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh chính là sự kế thừa truyền thống quý báu của Đảng ta về nêu gương để lãnh đạo cách mạng, lãnh đạo nhân dân, nhất là trong công cuộc đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh hiện nay. Việc xây dựng phong cách lãnh đạo bằng nêu gương theo tư tưởng của Người có ý nghĩa thực tiễn sâu sắc, góp phần truyền cảm hứng, tạo dựng niềm tin và động lực để đội ngũ cán bộ, đảng viên nêu gương sáng trong phong cách, lề lối làm việc, trong ứng xử và phong cách sinh hoạt; từ đó, tạo ra sự lan tỏa và xây dựng, củng cố sự đoàn kết thống nhất trong Đảng, sự đồng thuận trong xã hội để thực hiện thành công mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”, phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Đại hội XIII của Đảng xác định, để xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh thì phải tăng cường “Xây dựng đội ngũ cán bộ, trước hết là người đứng đầu có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức trong sáng, năng lực nổi bật, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách, dám hành động vì lợi ích chung, có uy tín cao và thực sự tiên phong, gương mẫu, là hạt nhân đoàn kết”(14). Đặc biệt, để xây dựng phong cách lãnh đạo bằng nêu gương theo chỉ dẫn của Chủ tịch

Hồ Chí Minh, cần tập trung thực hiện tốt một số giải pháp chủ yếu sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên về vai trò tiên phong, gương mẫu của người lãnh đạo.

Trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Vì Đảng ta không phải trên trời sa xuống, mà từ trong xã hội sinh ra”, nên “chẳng những phải ra sức rèn luyện và tu dưỡng, trong lúc gian khổ khó khăn, trong lúc thất bại, mà còn và càng phải rèn luyện và tu dưỡng trong lúc thuận lợi, trong lúc thành công”(15). Một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu để thực hiện mục tiêu đó là phải nâng cao nhận thức trên cơ sở khoa học về tính tiên phong, gương mẫu của đảng viên, về tầm quan

trọng, vị trí, vai trò và nội dung nêu gương của đảng viên trước nhân dân với tư cách là những thành viên của Đảng tiên phong - Đảng cầm quyền.

Thứ hai, phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, tổ chức đảng trong việc thực hiện trách nhiệm nêu gương của người lãnh đạo.

Tiếp tục nghiên cứu, chỉ đạo nghiêm túc việc thực hiện trách nhiệm nêu gương của các tổ chức đảng, gắn với thực hiện Nghị quyết, Kết luận Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, XII, XIII; các chỉ thị, quy định về nêu gương của Đảng, các quan điểm chỉ đạo và nội dung về xây dựng, chỉnh đốn Đảng đã được đề ra tại Đại hội XIII của Đảng. Các cấp ủy phối hợp với lãnh đạo cùng cấp tiếp tục chỉ đạo, lựa chọn các nhiệm vụ trọng tâm phù hợp với tình hình cụ thể, tập trung giải quyết và kiên quyết xử lý thỏa đáng những vấn đề nổi cộm, tồn đọng kéo dài gây bức xúc trong dư luận xã hội; đồng thời, xây dựng kế hoạch cụ thể để khắc phục những vấn đề đó; phải có thái độ kiên quyết theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Đảng cần phải hết sức ngăn ngừa hiện tượng ấy, phải kịch liệt chống lại nó; phải tẩy những phần tử đã hủ hoá ra khỏi Đảng và cơ quan chính quyền, để giữ gìn tính trong sạch của Đảng và của chính quyền”(16). Xử lý nghiêm minh, kịp thời, không nể nang những kẻ vi phạm theo phương châm “quan phạm tội, xử nặng hơn thứ dân”, “không có vùng cấm”, “không có ngoại lệ”, như Chủ tịch Hồ Chí Minh từng chỉ rõ: “Pháp luật phải thẳng tay trừng trị những kẻ bất liêm, bất kỳ kẻ ấy ở địa vị nào, làm nghề nghiệp gì”(17).

Mặt khác, cần đặt vấn đề thực hiện trách nhiệm nêu gương của đảng viên là một nội dung xem xét trong công tác tổ chức và bố trí cán bộ; hoàn thiện thể chế, quy định chuẩn mực về phong cách nêu gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý từng cấp, từng ngành, từng đơn vị,... làm cơ sở cho đánh giá, giám sát, quản lý cán bộ. Tiếp tục cụ thể hóa để có thể đo lường lẽ lối, phong cách của từng cán bộ lãnh đạo, quản lý ở từng cấp, từng ngành, từng đơn vị một cách phù hợp, làm cơ sở cho việc đánh giá, phân loại và giám sát cán bộ hằng năm theo Quy định số 89-QĐ/TW, ngày 4-8-2017, của Bộ Chính trị, “Về khung tiêu chuẩn chức danh, định hướng khung tiêu chí đánh giá cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp”.

Thứ ba, hoàn thiện mô hình đào tạo, áp dụng tiến bộ khoa học - công nghệ hướng tới xây dựng phong cách lãnh đạo khoa học, dân chủ, chuyên nghiệp, hiện đại đối với người đứng đầu.

Cứu trọng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu qua hoạt động thực tiễn; đặc biệt là đào tạo thông qua luân chuyển, xử lý tình huống, qua thực hiện hành vi chuẩn mực trước nhân dân và trong

công việc; qua tự rèn luyện phong cách lãnh đạo khoa học, dân chủ, giải quyết các vấn đề lãnh đạo một cách chuyên nghiệp, hiện đại. Theo đó, rèn luyện đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý theo hướng có tinh thần tận tụy, gương mẫu, sẵn sàng chịu đựng gian khổ, hy sinh và có năng lực tìm tòi, sáng tạo trong thực thi nhiệm vụ được giao. Muốn vậy, mỗi cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu phải gương mẫu, không ngừng tu dưỡng, rèn luyện, học tập suốt đời, học hỏi đồng nghiệp, học từ thực tiễn công việc theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Cán bộ Viện Kiểm sát nhân dân tỉnh Quảng Ninh giúp đồng bào phát rẫy ở xã Húc Động, huyện Bình Liêu, tỉnh Quảng Ninh_Nguồn: baovephapluat.vn

Thứ tư, tăng cường công tác giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc thực hiện trách nhiệm nêu gương của người lãnh đạo.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân tham gia xây dựng Đảng, chủ động tham gia giám sát việc thực hiện trách nhiệm nêu gương đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên, người

đứng đầu, nhất là về lập trường tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và trong thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Tham mưu, góp ý với Đảng về những chủ trương, nhiệm vụ, giải pháp nhằm giúp cho đội ngũ cán bộ, đảng viên nâng cao và ngày càng hoàn thiện phẩm chất, năng lực, góp phần tích cực vào công tác xây dựng Đảng, xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên cả về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức; bảo đảm cho Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh, xứng đáng “là đạo đức, là văn minh”.

Phát huy vai trò của nhân dân đối với công tác cán bộ, tham gia giám sát phong cách lãnh đạo, quản lý của đội ngũ cán bộ, đảng viên các cấp; tăng cường vai trò của báo chí trong tổng kết, cổ vũ, nhân rộng các gương điển hình tiên tiến, phê phán phong cách quan liêu, hách dịch của một bộ phận cán bộ, đảng viên có hành vi ứng xử đi ngược lại lợi ích hợp pháp, nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Thực tế cho thấy, trong nhiều trường hợp, những khuyết điểm, sai lầm của cán bộ, đảng viên có thể không bị lãnh đạo, hoặc cơ quan kiểm tra phát hiện kịp thời, nhưng không thể che giấu được trước trăm nghìn “tai mắt” của nhân dân.

Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh bài học: “Kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; thường xuyên củng cố, tăng cường đoàn kết trong Đảng và hệ thống chính trị; thực hiện nghiêm các nguyên tắc xây dựng Đảng, thường xuyên đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng”(18). Từ đó, Đảng ta xác định, việc học tập phong cách lãnh đạo bằng nêu gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh và vận dụng sáng tạo, phù hợp với cương vị, nhiệm vụ, phẩm chất, trí tuệ, điều kiện của người lãnh đạo sẽ góp phần làm phong phú và đem lại hiệu quả thiết thực trong việc đổi mới phương thức, phong cách lãnh đạo bằng nêu gương của đội ngũ cán bộ, đảng viên, người đứng đầu trong điều kiện hiện nay./.

PGS, TS. LÂM QUỐC TUẤN - TS. LÊ THỊ THU HỒNG

Viện trưởng Viện Xây dựng Đảng, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh - Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Theo Tạp chí Cộng sản